بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)

گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی

و

صورت‌های مالی تلفیقی گروه و شرکت اصلی

۲۹ اسفند ۱۳۹۷

موسسه حسابرسی
تدوین و همکاران
(حسابداران رسمی)
(معتمد سازمان بورس و اوراق بهادار)

خیابان بخارست، نبش کوچه یازدهم، پلاک ۳۸، طبقه هشتم، واحد ۳۳
کد پستی: ۱۱-۱۵۱۳۷۵۵۵ صندوق پستی: ۱۵۱۷۵/۵۴۸
تلفن: ۳-۸۸۱۰۲۶۳۱ فاکس: ۸۸۷۲۸۵۲۵

گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی
به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام
بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)

گزارش نسبت به صورت‌های مالی

مقدمه

۱- صورت‌های مالی تلفیقی گروه و بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام) "شرکت اصلی"، شامل ترازنامه‌ها به تاریخ ۲۹ اسفند ۱۳۹۷ و صورت‌های عملکرد سپرده‌های سرمایه‌گذاری، سود و زیان، تغییرات در حقوق صاحبان سهام و جریان وجوه نقد برای سال مالی منتهی به تاریخ مزبور و یادداشتهای توضیحی ۱ تا ۵۷ توسط این مؤسسه، حسابرسی شده است.

مسئولیت هیئت‌مدیره در قبال صورت‌های مالی

۲- مسئولیت تهیه صورت‌های مالی یاد شده طبق استانداردهای حسابداری، با هیئت‌مدیره بانک است. این مسئولیت شامل طراحی، اعمال و حفظ کنترلهای داخلی مربوط به تهیه صورت‌های مالی است به‌گونه‌ای که این صورتها، عاری از تحریف بااهمیت ناشی از تقلب یا اشتباه باشد.

مسئولیت حسابرس و بازرس قانونی

۳- مسئولیت این مؤسسه، اظهارنظر نسبت به صورت‌های مالی یاد شده براساس حسابرسی انجام شده طبق استانداردهای حسابرسی است. استانداردهای مزبور ایجاب می‌کند این مؤسسه الزامات آیین رفتار حرفه‌ای را رعایت و حسابرسی را به گونه‌ای برنامه‌ریزی و اجرا کند که از نبود تحریف بااهمیت در صورت‌های مالی، اطمینان معقول کسب شود.

حسابرسی شامل اجرای روشهایی برای کسب شواهد حسابرسی درباره مبالغ و دیگر اطلاعات افشا شده در صورت‌های مالی است. انتخاب روشهای حسابرسی، به قضاوت حسابرس، از جمله ارزیابی خطرهای تحریف بااهمیت ناشی از تقلب یا اشتباه در صورت‌های مالی، بستگی دارد. برای ارزیابی این خطرها، کنترلهای داخلی مربوط به تهیه و ارائه صورت‌های مالی به منظور طراحی روشهای حسابرسی مناسب شرایط موجود، و نه به قصد اظهارنظر نسبت به اثربخشی کنترلهای داخلی واحد تجاری، بررسی می‌شود. حسابرسی همچنین شامل ارزیابی مناسب بودن رویه‌های حسابداری استفاده شده و معقول بودن برآوردهای حسابداری انجام شده توسط هیئت‌مدیره و نیز ارزیابی کلیت ارائه صورت‌های مالی است.

این مؤسسه اعتقاد دارد که شواهد حسابرسی کسب شده، برای اظهارنظر مشروط نسبت به صورت‌های مالی، کافی و مناسب است.

همچنین این مؤسسه به عنوان بازرس قانونی مسئولیت دارد موارد عدم رعایت الزامات قانونی مقرر در اصلاحیه قانون تجارت و مفاد اساسنامه بانک و سایر موارد لازم را به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام گزارش کند.

مبانی اظهارنظر مشروط

۴- ارائه "صورت عملکرد سپرده‌های سرمایه‌گذاری" و "صورت تغییرات در حقوق صاحبان سهام" به‌عنوان یکی از صورت‌های مالی اساسی، که براساس دستورالعمل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ("بانک مرکزی") انجام شده و نیز ارائه صورت جریان وجوه نقد در سه طبقه فعالیت، در استانداردهای حسابداری لازم‌الاجرا، پیش‌بینی نشده است.

۵- نحوه تسعیر مانده‌های پولی ارزی بانک با توجه به نامه شماره ۹۸/۹۲۸۴۷ مورخ ۲۲ خرداد ۱۳۹۸ اداره مطالعات و مقررات بانکی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ("بانک مرکزی")، در یادداشت توضیحی ۱۰-۷ صورت‌های مالی افشا شده است. با توجه به الزام استانداردهای حسابداری مبنی بر تسعیر مانده‌های پولی ارزی براساس نرخ‌هایی که مانده‌های مزبور در آینده تسویه و یا وصول می‌گردند، اعمال تعدیلاتی در صورت‌های سود و زیان و سود و زیان جامع سال ۱۳۹۷ ضروری است، لیکن به دلیل تعدد نرخ‌های مورد عمل طی سال مالی مورد گزارش، تعیین میزان تعدیلات مورد لزوم نسبت به صورتهای مالی پیوست، درحال حاضر برای این مؤسسه امکان‌پذیر نیست.

اظهارنظر مشروط

۶- به نظر این مؤسسه، به استثنای آثار موارد مندرج در بندهای ۴ و ۵، صورت‌های مالی یادشده در بالا، وضعیت مالی گروه و بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام) در تاریخ ۲۹ اسفند ۱۳۹۷ و عملکرد مالی و جریانهای نقدی گروه و بانک را برای سال مالی منتهی به تاریخ مزبور، از تمام جنبه‌های بااهمیت، طبق استانداردهای حسابداری، به نحو مطلوب نشان می‌دهد.

تأکید بر مطلب خاص

۷- موارد زیر بدون مشروط نمودن اظهارنظر این مؤسسه، به اطلاع می‌رسد:

۷-۱. اطلاعات مربوط به اهم ریسک‌های موجود در صنعت بانکداری و تشریح وضعیت بانک از نظر ساختار و شیوه‌های مدیریت ریسک و تحلیل آن، مندرج در یادداشت توضیحی ۵۱ صورت‌های مالی، در نبود استانداردهای مشخص، تنها بر پایه تفسیر بانک از نحوه محاسبه آن ریسک‌ها ارائه شده است.

۷-۲. وضعیت مالیات عملکرد و دلایل کفایت ذخایر منظور شده برای سال‌های ۱۳۹۴ الی سال مالی مورد گزارش، در یادداشت توضیحی ۲۲ صورت‌های مالی به‌طور کامل افشا گردیده است. اظهارنظر درخصوص کفایت ذخیره منظور شده در حساب‌ها منوط به اعلام نظر نهایی مقامات مالیاتی است.

گزارش در مورد سایر اطلاعات

۸- مسئولیت "سایر اطلاعات" با هیئت‌مدیره بانک است. "سایر اطلاعات" شامل اطلاعات موجود در گزارش تفسیری مدیریت است.

اظهارنظر این مؤسسه نسبت به صورت‌های مالی، دربرگیرنده اظهارنظر نسبت به "سایر اطلاعات" نیست و نسبت به آن هیچ نوع اطمینانی اظهار نمی‌شود.

در ارتباط با حسابرسی صورت‌های مالی، مسئولیت این مؤسسه مطالعه "سایر اطلاعات" به منظور شناسایی مغایرت‌های بااهمیت آن با صورت‌های مالی یا با اطلاعات کسب شده در فرآیند حسابرسی و یا تحریف‌های بااهمیت است. درصورتیکه این مؤسسه به این نتیجه برسد که تحریف بااهمیتی در "سایر اطلاعات" وجود دارد، باید این موضوع را گزارش کند. به همین دلیل این مؤسسه به این نتیجه رسیده بانک باید بنا به دلایل مشروح در بند ۵ این گزارش (مبانی اظهارنظر مشروط) گزارش تفسیری مدیریت را تعدیل نماید.

گزارش در مورد سایر الزامات قانونی و مقرراتی شرکت اصلی

گزارش در مورد سایر وظایف بازرس قانونی

۹- درخصوص الزامات مقرر در اصلاحیه‌های قانون تجارت و مفاد اساسنامه بانک، مفاد تبصره ۲ ماده ۲۴۱ لایحه اصلاحی قسمتی از قانون تجارت مصوب ۲۰ اردیبهشت ۱۳۹۵ درخصوص ممنوعیت عضویت همزمان برخی از اعضای هیئت‌مدیره در هیئت‌مدیره بانک و شرکت‌های دیگری که بخشی از سهام آنها متعلق به دولت، نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی است، رعایت نشده است. شایان ذکر است اعضای هیئت‌مدیره بانک، عضو هیئت‌مدیره یا مدیرعامل شرکت‌هایی که به‌صورت مستقیم سهام آنها متعلق به دولت، نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی باشد، نیستند. همچنین بانک، به‌صورت مستقیم فاقد سهامدار دولتی و نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی است.

۱۰- مغایر با مفاد ماده ۲۲ قانون ارتقا سلامت اداری و مقابله با فساد براساس نظر شورای عالی انفورماتیک از اصالت برخی نرم‌افزارهای مالی و اداری مورد استفاده بانک اطمینان حاصل نشده است.

۱۱- معاملات مندرج در یادداشت توضیحی ۳-۵۳ صورت‌های مالی، به عنوان کلیه معاملات مشمول ماده ۱۲۹ اصلاحیه قانون تجارت که طی سال مالی مورد گزارش انجام شده و توسط هیئت‌مدیره بانک به اطلاع این مؤسسه رسیده، مورد بررسی قرار گرفته است. در مورد معاملات مذکور، مفاد ماده فوق مبنی بر کسب مجوز از هیئت‌مدیره و عدم شرکت مدیر ذینفع در رأی‌گیری رعایت شده است. نظر این مؤسسه به شواهدی حاکی از اینکه معاملات مزبور با شرایط مناسب تجاری و در روال عادی عملیات بانک انجام نگرفته باشد، جلب نگردیده است.

۱۲- گزارش هیئت‌مدیره درخصوص فعالیت و وضع عمومی بانک، موضوع ماده ۲۳۲ اصلاحیه قانون تجارت، که به‌منظور تقدیم به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام تنظیم گردیده، مورد بررسی این مؤسسه قرار گرفته است. با توجه به رسیدگی‌های انجام شده و با در نظر داشتن موارد فوق، نظر این مؤسسه به‌مورد بااهمیتی که حاکی از مغایرت اطلاعات مندرج در گزارش مذکور با اسناد و مدارک ارائه شده از جانب هیئت‌مدیره باشد، جلب نگردیده است.

گزارش در مورد سایر مسئولیتهای قانونی و مقرراتی حسابرس

۱۳- موارد عدم رعایت الزامات مقرر در قانون پولی و بانکی و نیز بخشنامه‌ها و مصوبات لازم‌الاجرا در نظام بانکی و قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی به شرح زیر به اطلاع می‌رسد:

۱۳-۱. مفاد مواد ۶، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۴ و ۱۷ بخشنامه شماره ۹۲/۲۴۲۵۵۳ مورخ ۱۶ آبان ۱۳۹۲ درخصوص تهیه و تصویب دستورالعمل رویه‌های اداری و حسابداری و سازوکارهای کنترل داخلی مناسب به منظور شناسایی و ثبت کلیه تسهیلات و تعهدات کلان و اعلام واحد سازمانی مربوطه به بانک مرکزی، سقف مجاز اعطای تسهیلات و تعهدات کلان به هر ذینفع واحد، حداکثر به میزان ۲۰ درصد سرمایه پایه مربوط به ۱۷ گروه از مشتریان، تکمیل بانک

اطلاعاتی نظام‌مند مربوط به اطلاعات ذینفع واحد، تاخیر در ارسال گزارش تسهیلات و تعهدات کلان به بانک مرکزی و اعطای مجدد تسهیلات به اشخاص حقیقی یا حقوقی که بیش از حد مقرر در آیین‌نامه تسهیلات دریافت نموده‌اند. شایان ذکر است با توجه به نامه شماره ۹۵/۳۹۴۷۸۵ مورخ ۸ اسفند ۱۳۹۵ بانک مرکزی، محاسبات حد مجاز اشاره شده بر اساس آخرین سرمایه پایه تایید شده توسط بانک مرکزی مربوط به پایان اسفند ۱۳۹۴ می‌باشد.

۱۳-۲. مفاد مواد ۳، ۹، ۱۰، ۱۶ و ۱۸ بخشنامه شماره ۹۴/۲۴۱۷۴۲ مورخ ۲۵ آبان ۱۳۹۴ درخصوص رعایت حد فردی تسهیلات و تعهدات اشخاص مرتبط به یکی از مشتریان، تکمیل بانک اطلاعاتی نظام‌مند مربوط به اطلاعات اشخاص مرتبط، تدوین و تصویب دستورالعمل اجرایی داخلی مشتمل بر واحد سازمانی مسئول انجام کار و تعیین سازوکار و شرح وظایف مربوطه، ارائه گزارش میزان و صحت عملکرد تسهیلات و تعهدات اشخاص مرتبط توسط واحد حسابرسی داخلی به هیئت‌مدیره بانک و تأخیر در ارسال فهرست ماهانه اشخاص و مانده تسهیلات و تعهدات مرتبط در برخی از ماه‌های سال.

۱۳-۳. مفاد مواد ۲، ۱۴ و ۱۷ دستورالعمل سرمایه‌گذاری مؤسسات اعتباری در خصوص مشارکت حقوقی در بیش از پنجاه درصد سهام شرکت‌های داده‌پردازان سیمای آفتاب و خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه و همچنین مشارکت حقوقی در سهام شرکتهای کارگزاری بانک خاورمیانه و بیمه زندگی خاورمیانه و همچنین تأخیر در ارسال فهرست سرمایه‌گذاری‌ها به بانک مرکزی در سال ۱۳۹۷.

۱۳-۴. مفاد مواد ۱۱، ۱۲، ۲۱، ۲۲ و ۲۳ بخشنامه اصلاحی شماره ۹۷/۳۱۴۳۴ مورخ ۵ اردیبهشت ۱۳۹۷ موضوع دستورالعمل محاسبه سرمایه نظارتی و کفایت سرمایه مؤسسات اعتباری درخصوص استفاده از وزن ریسک اعتباری ۱۰۰ درصدی برای تسهیلات اعطایی به دو شخص حقوقی تحت ضمانت شرکت ملی نفت ایران، مغایرت در صورت‌ریز وثایق، ایجاد سامانه اطلاعاتی در خصوص سرمایه نظارتی و تعیین جزئیات عملیات و اقدامات مورد عمل توسط هیئت‌مدیره و تأخیر در ارسال اطلاعات مربوط به سرمایه نظارتی زمستان ۱۳۹۷ به بانک مرکزی.

۱۳-۵. مفاد بخشنامه شماره ۹۷/۲۳۳۸۶۰ مورخ ۸ مهر ۱۳۹۷ در خصوص افشای برخی اطلاعات مطابق با صورت‌های مالی ابلاغی بانک مرکزی.

۱۴- حق عضویت سال ۱۳۹۷ صندوق ضمانت سپرده‌ها که براساس نامه شماره ۹۶/۱۱/۹۳ مورخ ۳ خرداد ۱۳۹۶ صندوق ضمانت سپرده‌ها و بخشنامه شماره ۹۶/۶۸۴۶۹ مورخ ۷ خرداد ۱۳۹۶ بانک مرکزی محاسبه شده، مورد بررسی این مؤسسه قرار گرفته است. با توجه به رسیدگی‌های انجام شده، نظر این مؤسسه به مورد بااهمیتی که حاکی از عدم رعایت مفاد مورد اشاره شده باشد، جلب نگردیده است.

۱۵- موارد عدم رعایت سایر الزامات مقرر در قانون پولی و بانکی و نیز بخشنامه‌ها و مصوبات قابل اجرا در سیستم بانکی درخصوص موارد دوازده‌گانه که مهلت ارائه آنها طبق بخشنامه شماره ۹۸/۱۱۹۵۳۴ مورخ ۱۲ تیر ۱۳۹۸ برای پایان شهریور ۱۳۹۸ به تعویق افتاده است، در موعد مقرر و به صورت جداگانه همراه با ارسال نسخه‌ای از آن به بانک مرکزی گزارش خواهد گردید.

۱۶- موارد عدم رعایت ضوابط و مقررات وضع شده توسط سازمان بورس و اوراق بهادار ("سازمان") در ارتباط با بانک به شرح زیر به اطلاع می‌رسد:

۱۶-۱. مفاد مواد ۷ (بندهای ۱، ۲، ۳ و ۱۰) و ۱۰ دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان درخصوص افشای به‌موقع صورت‌های مالی و گزارش تفسیری مدیریت سالانه حسابرسی شده شرکت اصلی و تلفیقی گروه به دلیل طولانی شدن فرآیند برگزاری مجمع عمومی، گزارش فعالیت هیئت‌مدیره به مجمع، صورت‌های مالی و گزارش تفسیری مدیریت شش ماهه حسابرسی نشده، صورتهای مالی سالانه شرکت داده‌پردازان سیمای آفتاب و همچنین عدم افشای صورت‌های مالی میان دوره‌ای شرکت یادشده و ارائه به‌موقع صورت‌جلسه مجمع عمومی سال قبل به مرجع ثبت شرکت‌ها.

۱۶-۲. مفاد بندهای ۳ و ۵ ماده ۱۱ دستورالعمل پذیرش اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران درخصوص رعایت نسبت حقوق صاحبان سهام به کل دارایی‌ها حداقل به میزان ۱۵ درصد (به شرح یادداشت توضیحی ۲-۲۶) و وجود حداقل یک بازارگردان.

۱۶-۳. مفاد تبصره ۳ ماده ۵ دستورالعمل انضباطی ناشران پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار درخصوص پرداخت سود سهام بانک از طریق شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه.

۱۶-۴. مفاد مواد ۱۰، ۱۵، ۱۶، ۲۱، ۲۲، ۲۳ و ۴۲ دستورالعمل حاکمیت شرکتی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران عمدتاً درخصوص وظایف و اقدامات محول شده به بانک و هیئت‌مدیره بانک ازجمله تشکیل کمیته انتصابات زیر نظر هیئت‌مدیره، تدوین منشور هیئت‌مدیره و افشای برخی اطلاعات مربوط به مدیران اصلی و کمیته‌ها در پایگاه اینترنتی بانک و گزارش تفسیری مدیریت.

۱۷- در اجرای ابلاغیه چک‌لیست کنترل‌های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی مصوب سازمان بورس و اوراق بهادار، چک‌لیست مزبور مورد ارزیابی این مؤسسه قرار گرفته است. براساس چک‌لیست مزبور، به‌استثنای کنترلهای داخلی مربوط به ثبت صحیح وثایق اخذ شده از مشتریان در نرم‌افزار جامع بانکداری، این مؤسسه به‌مورد بااهمیتی که حاکی از عدم رعایت کنترل‌های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی باشد، برخورد نکرده است.

۱۸- در اجرای ماده ۳۳ دستورالعمل اجرایی مبارزه با پولشویی توسط حسابرسان، رعایت مفاد قانون مزبور و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی مرتبط، در چارچوب چک‌لیست‌های ابلاغی مرجع ذیربط و استانداردهای حسابرسی، توسط این مؤسسه مورد ارزیابی قرار گرفته است. در این‌خصوص این مؤسسه به مورد بااهمیتی که حاکی از عدم رعایت قوانین و مقررات یاد شده باشد، برخورد ننموده است.

مؤسسه حسابرسی تدوین و همکاران (حسابداران رسمی)

حسابرس مستقل و بازرس قانونی

۱۷ تیر ۱۳۹۸

اصغر حیرانی (شماره عضویت: ۹۳۲۱۴۶)

زهیر شیرین (شماره عضویت: ۸۴۱۳۱۰)